

## Notitie

### Onderwerp

Partiële herziening 2014-Structuurvisie RO 2010

### Structuurvisie RO 2010 – partiële herziening 2014

Op 2 juli 2013 is de ontwerp Structuurvisie RO 2010 – partiële herziening 2014 vastgesteld (Svro). Deze partiële herziening van de Svro is er op gericht om in beginsel alleen aspecten te verwerken waarover door PS een besluit is genomen. Een belangrijke aanleiding voor de herziening is de koerswijziging van de provincie in het landelijk gebied en met name het beleid voor de veehouderij.

Dit heeft inhoudelijk geleid tot aanpassing van de Svro 2010 gebaseerd op de volgende vastgestelde besluiten :

- transitie van stad en platteland, een nieuwe koers (PS december 2011)
- structuurvisie deel D Brainport-Oost (PS juni 2011) en deel E Grenscorridor (PS juni 2012)
- intrekken van de reconstructie- en gebiedsplannen (PS maart 2012)
- Brabant: Uitnodigend Groen 2012-2022 (PS september 2012)
- startnotitie Samenhangend beleid voor de Ondergrond (december 2012)
- transitie naar een zorgvuldige veehouderij 2020 (PS maart 2013)
- investeringsagenda Agenda van Brabant (PS december 2010 en PS juni 2013)

Naast deze besluiten van PS zijn er ook wijzigingen in de Svro opgenomen vanwege afspraken die gemaakt zijn met het Rijk.

Sinds de vaststelling van de ontwerp Svro is in PS het beleid voor de ondergrond vastgesteld (PS 20 september 2013). Dit besluit is in de tekst van de vast te stellen Svro verwerkt.

### Plan MER

Ten behoeve van de besluitvorming over de Svro is een planMER opgesteld. De commissie MER is gevraagd om hierover te adviseren. In een voorlopig toetsingsadvies adviseert de commissie op hoofdlijnen om:

- een duidelijk navolgbare vertaalslag te maken van ambities naar concrete doelen, zodat voornemen en alternatieven op doelbereik kunnen worden getoetst;
- de effectbeschrijving en –beoordeling daarop aan te laten sluiten aangevuld met:

- een nadere motivering van de referentiesituatie;
- een aanscherping van de beoordeling op geur, fijn stof en gezondheid;

In overleg met de commissie MER is besloten een aanvulling op het plan MER op te stellen. De commissie heeft daarover op 11 december jl. advies uitgebracht.

Het advies van de Commissie is, ook na aanvulling niet positief. De Commissie mist een concrete vertaling van ambitie naar doelen en is voorts van mening dat de effecten en rendementen van de Brabantse zorgvuldigheidsscore veehouderij onvoldoende in beeld zijn gebracht. Wij betreuren deze reactie. Met de Transitie naar zorgvuldige veehouderij slaat de provincie juist een nieuwe weg in waarbij niet op voorhand alles vast staat. Een weg waarbij de provincie in samenspraak met haar partners periodiek beziet of de ingeslagen weg de juiste is of dat een bijstelling op milieueffecten nodig is. Daarom stellen wij u voor om ondanks het advies de Structuurvisie RO vast te stellen.

Het plan MER met bijlagen, inclusief de aanvulling, is aan de griffie ter beschikking gesteld.

## **Inspraak**

De ontwerp Svro heeft samen met de Plan-MER met ingang van 13 september 2013 gedurende 4 weken ter visie gelegen ten behoeve van inspraak. Er zijn 144 reacties ingekomen. Daarbij zijn ook reacties ingediend namens meerdere personen; de meest omvattende reactie is ingediend namens 242 partijen. Veel insprekers hebben er voor gekozen om in hun reactie zowel te reageren op de herziening van de Svro als de gelijktijdig ter visie gelegde Verordening ruimte 2014. Inhoudelijk bestaat er dan ook een overlap in de inspraak op beide documenten.

Gelijktijdig met de tervisielegging is de Planologische Omgevingscommissie om advies gevraagd. Zij hebben op 10 oktober 2013 positief advies uitgebracht

Alle ingekomen reacties zijn samengevat in de Nota van Advies en Inspraak. In deze achtergrondnotitie wordt stil gestaan bij de vanuit bestuurlijke optiek meest relevante aandachtspunten.

## ***Sturingsfilosofie***

Diverse insprekers geven aan dat in de 'Transitie van stad en platteland, een nieuwe koers' mooie woorden worden gewijd aan loslaten, decentralisatie en dat de samenleving aan zet is. De Svro past bij deze nieuwe sturingsfilosofie. Insprekers geven echter aan dat de uitwerking van de belangen uit de Svro in de regels van de Verordening ruimte deze

sfeer niet uitstralen. Er is geen sprake van deregulering en men mist ruime mogelijkheden voor het leveren van maatwerk.

### Reactie

Het is evident dat documenten zoals de Transitie van stad en platteland en de Svro een andere sfeer uitstralen en ruimere mogelijkheden bieden dan een instrument als de Verordening ruimte. In het koersdocument en de Svro worden op een abstract niveau de doelen beschreven. Daarbij worden naast het instrument verordening ook andere instrumenten ingezet, die meer mogelijkheden bieden voor maatwerk dan het stellen van regels. In de Svro is per thema gezocht naar de meest passende mix van instrumenten voor dat thema. Bij stedelijke ontwikkelingen is bijvoorbeeld nadrukkelijk gekozen voor bestuurlijk overleg en het regionaal samenwerken. In het koersdocument is voor de samenwerking in landelijk gebied daarbij een belangrijke rol weggelegd voor de streeknetwerken. Voor een (beperkt) aantal doelen uit de Svro is gekozen voor een sturing via het stellen van regels.

Doordat insprekers in hun reactie alleen focussen op de regelgeving, miskennen zij de samenhang met de andere instrumenten die ook worden ingezet. Een illustratie hiervan is de in augustus vastgestelde Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood waarin een breed scala aan acties zijn opgenomen. De focus die insprekers leggen op alleen de regelgeving, betreuren wij.

Afgezien van voorgaande is het inderdaad zo dat algemene regels minder flexibiliteit geven dan bijvoorbeeld het maken van afspraken. Uit jurisprudentie van de afgelopen jaren blijkt echter dat als een provincie het belangrijk vindt dat gemeenten rekening houden met de geformuleerde belangen, er maar één instrument toereikend is. Andere provincies hebben geprobeerd om alleen met bestuurlijke afspraken te werken; de rechter is daar duidelijk over wanneer er een verschil van mening ontstaat. Tenzij er sprake is van onvoorziene omstandigheden, kan de provincie haar belangen niet borgen zonder het stellen van algemene regels.

Overigens is de starheid van de regels de afgelopen jaren behoorlijk afgenomen. Naast de jaarlijkse kaartaanpassingen en de mogelijkheid tot ondergeschikte aanpassing van grenzen, zijn er ook instrumenten in de verordening opgenomen als de proactieve aanwijzing en de ontheffing. Die instrumenten zijn specifiek bedoeld om maatwerk te kunnen leveren. Maar ook los van die specifieke instrumenten proberen wij telkens weer om samen met de gemeente in een concreet geval tot een oplossing te komen, zolang dat geen afbreuk doet aan het bereiken van de doelen uit de Svro.

Wij hebben een afwegingskader opgesteld voor de sturing op de Transitie naar zorgvuldige veehouderij. In dit afwegingskader hebben wij de verschillende sturingsopties afgewogen. Op dit moment is het naar onze

mening nodig om via regels sturing te geven aan het bereiken van de doelen die gezamenlijk zijn gesteld in het Brabantberaad. Dit afwegingskader is als bijlage bij het Statenvoorstel gevoegd en wordt ook als bijlage in de Svro en Vr opgenomen.

### *Aanbod experimenteer regio*

Vanuit de regio's Noordoost Brabant en Hart van Brabant is aangegeven dat zij graag samen met de provincie een werkbaar pakket van instrumenten wil uitwerken om de gezamenlijke ambities te realiseren. Zij vragen om een status van experimenteerregio waarbij zij de ruimte krijgen om gebiedsgericht maatwerk te leveren, ook als dat afwijking betekent van de regels zoals die in de Vr zijn opgenomen.

### Reactie

Het aanbod van de regio's is interessant en past binnen een eerder door GS gestuurde brief aan de regio Hart van Brabant waarin zij worden uitgenodigd om in regionaal verband aan de slag te gaan met de uitwerking van onder andere detailhandelsbeleid. Het aanbod betekent ook, gezien vanuit de op handen zijnde Omgevingswet, een kans om te experimenteren met een andere manier van sturing. Daarom stellen wij voor om positief op het aanbod te reageren en de regio uit te nodigen om samen te bezien op welke wijze en voor welke onderwerpen hieraan invulling gegeven kan worden. Wij zien hierbij kansen en mogelijkheden om de ruimtelijke en economische opgaven, die spelen met elkaar te verbinden.

Wel is het naar onze mening belangrijk om vooraf met elkaar duidelijke afspraken te maken binnen welke randvoorwaarden de regio's met gebiedsgericht maatwerk kunnen komen. De provinciale belangen en doelen zoals opgenomen in de Svro zijn daarin leidend. De regels in de Vr zijn daarbij een middel om die doelen te bereiken. Een afwijking van die regels behoort daarom in beginsel wel tot de mogelijkheden. Overigens zijn er in de Vr ook regels opgenomen waarvan afwijking niet in de rede ligt; zoals de beschermingsregels van de EHS, zorgvuldig ruimtegebruik, de door PS expliciet vastgestelde maat van 1,5 hectare voor agrarische bedrijven etc. Dit wordt vooraf betrokken bij het vaststellen van de spelregels.

Het voorstel is om de mogelijkheid voor dit soort afspraken op te nemen in paragraaf 4.4.1. van de Svro. Om de concrete afwijking van de Vr mogelijk te maken, stellen wij voor een bevoegdheid op te nemen voor GS in de Verordening ruimte. Voor het toezicht op naleving van de afspraken stellen wij een vergelijkbare systematiek voor als bij de afspraken rond stedelijke ontwikkeling. Dat betekent dat bij de beoordeling van planologische besluiten wordt bezien of zo'n besluit past binnen de gemaakte afspraken.

### *Provinciale belangen*

Een aantal insprekers vinden dat sommige onderwerpen geen provinciaal belang betreffen. Genoemd zijn met name het beleid rondom veehouderij, glastuinbouw en –in mindere mate- de provinciale bemoeienis met lokale detailhandel.

#### Reactie:

Afgezien dat de wetgever een grote vrijheid heeft gegeven aan Provinciale Staten om te bepalen wat van provinciaal belang is, blijkt nadrukkelijk uit bijvoorbeeld het bestuursakkoord met het Rijk dat provincies de regie hebben over de ruimtelijke kwaliteit en de inrichting van het landelijk gebied. De door insprekers genoemde onderwerpen raken daar direct aan. Niet ontkend kan worden dat bijvoorbeeld de veehouderij een enorme impact heeft op de inrichting van Brabant. Ten aanzien van glastuinbouw voert de provincie al jaren een concentratiebeleid. Het is niet duidelijk waarop insprekers hun stelling baseren.

Waar is aangegeven dat de provincie zich niet moet bemoeien met lokale detailhandel delen wij de mening van insprekers. Dit wordt in de tekst van de Svro verduidelijkt. Waar het echter detailhandel betreft met bovenlokale effecten, is het bij uitstek de rol van de provincie om het overleg en de afstemming daarover te bevorderen. Deze inspraak reactie leidt eveneens tot een vergelijkbare wijziging in de Vr2014.

### **Trend veehouderijen**

Insprekers constateren dat in tegenstelling tot de verwachting dat een aanzienlijk deel van de bestaande veehouderijbedrijven stopt, een trend te zien is dat de leegkomende bedrijven worden opgekocht en dat de bedrijfsvoering door een ander wordt voortgezet. Insprekers vrezen dat daardoor de gewenste transitie niet wordt ingezet. Deze trend wordt volgens insprekers versterkt doordat gemeenten stelselmatig hebben verzuimd om oude vergunningen in te trekken en/of de agrarische bestemming van gestopte bedrijven eraf te halen.

#### Reactie

De constatering van de trend door insprekers is correct. Wij hebben deze in de Structuurvisie verwerkt.

Hoewel nog steeds een aanzienlijk deel van de veehouders stopt, worden deze locaties vaak door andere veehouders overgenomen. Deze trend is onder andere het gevolg van het megastallendebat waarbij alle locaties op een maximum van 1,5 hectare omvang zijn gesteld. Ondernemers die tegen de grens van 1,5 hectare oplopen en toch de wens hebben verder te groeien, doen dat door vrijkomende locaties op te kopen. Enerzijds is dit een voorbeeld van zorgvuldig ruimtegebruik. Anderzijds is dit

hergebruik in bijvoorbeeld de voormalige extensiveringsgebieden, waar het streven is gericht op een afwaartse beweging, in beginsel niet gewenst. Een ander nadeel is dat er een verschuiving plaatsvindt van gesloten locaties naar gespecialiseerde locaties alsmede aparte voermeng- en mestopslag/verwerkingslocaties. Hierdoor is er meer transport van dieren, mest en voer met potentieel grotere risico's voor de gezondheid van mens en dier, verminderd dierenwelzijn en overlast van transport. Doordat locaties worden hergebruikt kunnen overbelaste situaties blijven bestaan.

Het is naar onze mening niet terecht om te stellen dat de geconstateerde trend (mede) het gevolg is dat 'lege' vergunningen niet zijn ingetrokken. De afgelopen jaren hebben de meeste gemeenten zich extra ingespannen om de 'lege' vergunningen in te trekken en om bestemmingen om te zetten. Het intrekken van 'lege' vergunningen blijft overigens onze aandacht hebben en is ook als actie opgenomen in de Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood.

In dit soort situaties is er vaak helemaal geen sprake van een 'lege' vergunningssituatie maar wordt een bedrijf direct overgenomen door een derde, die de bedrijfsvoering voortzet. De trend wordt verder versterkt doordat het landelijke gedoogbeleid voor stoppende bedrijven in het kader van het Actieplan Ammoniak en Veehouderij uitgaat van een ruime periode tot 2020. Daardoor stoppen deze bedrijven uiteindelijk pas in 2020, waarbij zij slechts beperkte maatregelen hoeven te treffen om aan de wetgeving te voldoen. Wij hebben hiervoor de nadrukkelijke aandacht gevraagd bij het Rijk.

Om de trend te keren onderzoeken wij of het wenselijk en mogelijk is om via s(t)aldering een bijdrage aan de oplossing te bieden. Hierbij worden diverse opties bekeken. Belangrijk aandachtspunt is wie uitwerking aan een dergelijk systeem geeft; de gemeente of provincie. Een interessante optie kan zijn om s(t)aldering te betrekken bij het opstellen van gebiedsprofielen door de gemeente. Als dit onderzoek is afgerond zullen wij u hierover nader informeren.

### *Beleid Zorgvuldige veehouderij*

Veruit de meeste reacties richten zich op het geformuleerde beleid voor de transitie naar een zorgvuldige veehouderij. De koers zoals verwoord in de structuurvisie wordt (een enkeling daargelaten) onderstreept en kan op een breed draagvlak rekenen.

Insprekers uit de agrarische hoek geven aan dat wederom via extra regels wordt getracht om de wereld naar de hand te zetten, terwijl insprekers

uit de burgergroeperingen en milieuhoek vinden dat het beleid en de regels steviger moeten.

Veel insprekers hebben gereageerd op de eerste versie van de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV) zoals die in september naar buiten is gekomen. Er worden regels en voorwaarden gesteld over aspecten die niet ruimtelijk relevant zijn, aldus insprekers. Gemeenten en burgergroepen vrezen dat de BZV juridisch niet houdbaar en/of uitvoerbaar is.

Insprekers uit de agrarische sector vrezen voor veel nieuwe regels, bureaucratie en lange procedures. Het gevolg van deze maatregelen is dat de ontwikkeling van hun bedrijf wordt belemmerd. Dat heeft niet alleen gevolgen voor de werkgelegenheid maar leidt op termijn ook tot het verdwijnen van de primaire agrarische sector uit Brabant, met desastreuze gevolgen voor de economie.

#### Reactie:

De transitie naar zorgvuldige veehouderij kent een veelomvattend maatregelenpakket. In de Uitvoeringsagenda Brabantse Agrofood (UBA) is het overzicht van al deze maatregelen opgenomen. Daarbij is een beperkt aantal maatregelen gericht op regelgeving. De regels zijn daarbij gericht op het ondersteunen van de transitie naar zorgvuldige veehouderij passend bij de lokale gebiedsafhankelijke situatie. Hierbij is de provincie zich bewust dat regels alleen niet het gewenste resultaat geven. Juist daarom is in de UBA een samenhangend pakket van maatregelen uitgewerkt. Voor het dossier is het belangrijk om telkens weer de samenhang van alle maatregelen te blijven zien.

De BZV is daarbij een heel nieuw instrument dat samen met onder andere de ZLTO, BMF, gemeenten en GGD wordt ontwikkeld. Doel daarbij is om objectieve handvatten te geven aan ondernemers en gemeenten wat onder een zorgvuldige veehouderij wordt verstaan. De versie van september betrof een allereerste proeve met een inventarisatie van de 'denkbare' maatregelen. Vanuit die optiek zijn de reacties van insprekers die vrezen voor een niet uitvoerbaar geheel begrijpelijk. De inmiddels vastgestelde consultatieversie van de BZV wijkt –mede naar aanleiding van de geuite zorgen- aanzienlijk af van de conceptversie van september. Genoemde partners in het Brabantberaad ondersteunen de consultatieversie. Om iedereen in de gelegenheid te stellen op deze versie te reageren, doorloopt de BZV een uitgebreid, zelfstandig consultatieproject.

Het doel van de Transitie naar zorgvuldige veehouderij en alle maatregelen opgenomen in de UBA is het behoud van een gezonde én duurzame primaire agrarische sector. De sector is immers van levensbelang voor de Brabantse economie.

### *Brabant uitnodigend groen/compensatie in de EHS*

Over onze aanpak om de gedefinieerde EHS te realiseren zijn in het kader van de herziening van de Svro geen reacties ontvangen. Wel pleiten er voor om compensatie buiten de EHS te behouden. Uitgangspunt daarbij is dat er een evenredige en gelijkwaardige compensatie moet plaatsvinden.

#### Reactie

Teneinde de EHS zo spoedig mogelijk te realiseren en de overbegrenzing van de EHS te beëindigen, wordt in beginsel vastgehouden aan een verplichte compensatie binnen de EHS. Initiatiefnemers hebben daarbij de keuze tussen fysieke of financiële compensatie. De verplichte compensatie binnen de EHS betekent daarbij ook aansluiting in grotere begrensde EHS gebieden waardoor de aanleg van kleine losliggende EHS wordt voorkomen.

In geval van grotere gebiedsontwikkelingen<sup>1</sup> kan dit anders liggen; door de samenhang van diverse delen van zo'n ontwikkeling, kan het juist wenselijk zijn om wel buiten de EHS te compenseren. Daarom is het voorstel om dit (weer) mogelijk te maken. Dit leidt overigens niet tot een aanpassing van de Svro maar alleen tot een wijziging van de Verordening.

### *Samenhangend beleid voor de Ondergrond*

Rondom het toevoegen van een nieuw provinciaal belang inzake duurzaam gebruik van de ondergrond zijn geen reacties ontvangen. Wel is een aantal reacties ingekomen over schaliegas. Insprekers verzoeken de boring en winning naar schaliegas in Svro (en Vr) uit te sluiten.

#### Reactie

Mede vanwege de besluitvorming in PS inzake het beleid voor de ondergrond wordt een wijziging van paragraaf 3.5 van de Svro voorgesteld. Om een goede afweging te maken tussen activiteiten in de ondergrond en overige provinciale belangen zijn randvoorwaarden en richtinggevend principes door PS vastgesteld. Indien activiteiten in de ondergrond risico's opleveren op onomkeerbare veranderingen in de kwaliteit van de bodem en het grondwater, is grote terughoudendheid geboden. Dit geldt in het bijzonder voor het belang van schoon en veilig grondwater.

De aanpassing van paragraaf 3.5 betekent overigens niet dat schaliegas binnen Brabant is uitgesloten. Er zijn wel stevige randvoorwaarden opgenomen voor het geval een dergelijk initiatief speelt. Het is voorts niet nodig om specifiek regels in de Vr op te nemen om schaliegas boring of

---

<sup>1</sup> Dit kunnen zowel provinciale als gemeentelijke gebiedsontwikkelingen zijn.



winning tegen te gaan. De Vr sluit nieuwvestiging in het landelijk gebied uit, boring en winning zijn derhalve al uitgesloten.

### *Deltaprogramma*

Door een aantal insprekers is aangegeven dat zij graag het Deltaprogramma Hoogwaterbescherming en zoetwatervoorziening opgenomen zien in de Svro als een kader voor gebiedsontwikkeling.

### Reactie

Het belang van het Deltaprogramma wordt onderschreven. Echter, op dit moment is het Deltaprogramma nog in de onderzoeksfase. In het Deltaprogramma worden maatregelen voorbereid die in 2050 gerealiseerd moeten zijn. Pas na afronding van de onderzoeksfase zijn de concrete maatregelen bekend en kunnen die verwerkt worden in de Structuurvisie of het Provinciaal Waterplan, wat tevens de status van structuurvisie heeft. Het Deltaprogramma heeft wel een plek gekregen in de uitvoeringsparagraaf.

### *Windenergie*

Er zijn verschillende reacties over de taakstelling van windenergie ontvangen. Enerzijds geven insprekers aan dat in lijn met de afspraken tussen het IPO en het Rijk de geformuleerde taakstelling van 450 MW verhoogd moet worden naar een minimum taakstelling van 470, 5 MW vergund vermogen windenergie in 2020. Anderzijds geven insprekers aan dat de aanpassing naar 450MW niet past binnen de afspraken over windenergie tussen de provincie, regio en gemeenten.

### Reactie

Gelet op de gemaakte afspraken tussen het Rijk en provincies wordt de doelstelling in de Svro bijgesteld tot 470,5 MW.

De bijstelling van de ambitie betekent niet dat de gemaakte afspraken worden bijgesteld. Wij houden onverkort aan die afspraken vast.

### **Solitaire glastuinbouwlocaties**

Vanuit de agrarische sector en diverse gemeenten zijn reacties ingekomen tegen het voornemen om geen uitbreidingsmogelijkheid meer te bieden aan solitair gevestigde glastuinbouwbedrijven in gemengd landelijk gebied. Diverse insprekers wijzen daarbij op het ontbreken van een onderzoek naar de economische effecten van deze wijziging.

### Reactie

In oktober 2013 is daartoe een onderzoek aan uw commissie aangeboden. Uit dit onderzoek blijkt dat het voornemen consequenties heeft voor circa 170 perspectiefvolle glastuinbouwbedrijven. Daarom

stellen wij voor om de uitbreiding van solitair gevestigde glastuinbouwbedrijven in gemengd landelijk gebied onder voorwaarden mogelijk te maken.

Om een verdere sanering van solitair glas te bevorderen, stellen wij voor dat wij op korte termijn onderzoek doen naar een glas-voor-glasregeling. In de provincie Limburg wordt naar volle tevredenheid gewerkt met een dergelijk systeem. Door het oprichten van nieuw glas te koppelen aan de sanering van oud glas wordt bijgedragen aan de sanering van verspreid liggend glas.

Wij stellen voor om een basis voor de glas voor glas regeling te leggen in de Svro en daarvoor een nader onderzoek op te starten. De uitbreiding van perspectiefvolle glastuinbouwbedrijven in gemengd landelijk gebied tot 3 hectare netto glas wordt vooruitlopend op deze regeling wel mogelijk gemaakt in de Vr2014. Daartoe zijn voorwaarden geformuleerd.

## **#Brabant**

Er zijn met name door gemeenten reacties ingediend waarbij een wijziging van het verstedelijkingsbeleid wordt voorgesteld.

### Reactie

Deze reacties zijn niet gebaseerd op een wijziging van beleid uit de ontwerp partiële herziening. Wellicht zijn de reacties ingegeven als input voor het in de inleiding van de Svro aangekondigde beleidstraject van # Brabant / Versterkt Stedelijk Netwerk.

De reacties leiden nu niet tot een aanpassing van de Svro maar kunnen door partijen in dat traject ingebracht worden.

## **MIRT -Ruimtelijk-economische structuur**

Er bestaat bij een aantal insprekers onduidelijkheid over het schrappen van een aantal sectoren binnen de economische kennisclusters.

### Reactie

Vanuit het meerjarenprogramma infrastructuur ruimte en transport (MIRT) maken provincie plus de regio afspraken met het Rijk over de invulling van het topsectorenbeleid. Hierbij is met het Rijk afgesproken om een scherpe focus aan te brengen op een beperkt aantal topsectoren binnen deze clusters. Deze afspraken zijn in de Svro verwerkt.

Dit betekent niet altijd dat de provinciale inzet voor zo'n sector afneemt. Een voorbeeld daarvan is toerisme; in de herziening van de Svro is de inzet voor het versterken van de vrijetijdseconomie juist versterkt ten opzichte van de Svro 2010.

Om de tekst van de Svro op dit punt te verduidelijken wordt voorgesteld om in de paragraaf rondom de economische kennisclusters te verduidelijken dat hier alleen de 'topsectoren' zijn opgesomd.

## Brainport en Brainport-avenue

Er is gevraagd om Brainport een nog sterkere positie te geven in de structuurvisie en om Brainport Avenue en Panorama Brainport-Oost specifiek op te nemen als provinciale gebiedsontwikkeling.

### Reactie

De structuurvisie geeft een abstracte basis voor de ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Noord-Brabant. Daarbij zijn negen gebiedsontwikkelingen benoemd waarin de provincie het voortouw neemt. Dat laat onverlet dat er in de regio nog andere gebiedsontwikkelingen spelen die evenzeer van belang zijn. Dat maakt deze echter niet tot een provinciale gebiedsontwikkeling. Overigens betreft het hier een verzoek tot wijziging van de Structuurvisie dat nu niet voorligt. Zoals in H.1 van de Svro is aangegeven wordt de komende periode verder uitwerking gegeven aan # Brabant. Hierbij wordt in samenspraak met de partners bezien hoe daar op een goede manier invulling aan wordt gegeven. Ook Brainport Avenue en Panorama Brainport-Oost worden daarbij betrokken.

### Tot slot

Er zijn nog overige reacties ingekomen op de ontwerp-structuurvisie. Deze zijn divers van aard en leiden niet tot wijziging van de tekst van de Svro.

Alle inspraakreacties zijn opgenomen in de Nota van advies en inspraak en van een reactie voorzien.

Alle wijzigingen zijn in de Nota van wijziging opgenomen. De wijzigingen ten opzichte van de ontwerp Svro zijn zichtbaar weergegeven met een **blauwe** markering in de geconsolideerde versie van de Svro ten behoeve van besluitvorming.

## **Ambtshalve wijzigingen**

Naast de wijzigingen vanwege inspraakreacties zijn er ook enkele ambtshalve wijzigingen doorgevoerd.

Dit betreft:

- het verwerken van de MIRT afspraken (november 2013)
- het verwerken van het PS besluit Beleid voor de Ondergrond (september 2013)
- de tekst rondom de Transitie naar zorgvuldige veehouderij is conform de laatste stand van zaken aangepast
- de kaart gebiedsgericht werken is aangepast overeenkomstig de besluitvorming rondom de gebiedsontwikkeling De Beerze.